
Verslag Stuurgroep Holwerd aan Zee (HaZ) d.d. 23 juni 2022

Aanwezig 21 april 2022:

- Klaas Fokkinga, gedeputeerde provincie Fryslân (voorzitter)
- [REDACTED] (verbinder)
- [REDACTED] Stichting Holwerd aan Zee
- Piet Braaksma, Gemeente Noardeast-Fryslân (wethouder)
- [REDACTED] Wetterkip Fryslân (DB)
- [REDACTED] Vogelbescherming Nederland (directeur)
- [REDACTED] Rijkswaterstaat Noord-Nederland
- [REDACTED] LTO-Noord
- [REDACTED] Provincie Fryslân
- [REDACTED] Provincie Fryslân (projectondersteuner en notulist)

---

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda:

Opening :

Gedeputeerde Fokkinga opent de vergadering en heet het voltallige bestuur van HaZ van harte welkom.

Mededelingen:

Er is een brief binnengekomen van Circulair Fryslân. Deze wordt na het vaststellen van de agenda behandeld onder: binnengekomen stukken.

Besluit:

- *De agenda wordt vastgesteld.*

Binnengekomen stukken: Ter kennisneming brief Circulair Fryslân:

Er is een brief binnengekomen van Circulair Fryslân. Circulair Fryslân constateert dat op basis van de destijds gekozen uitgangspunten is gekozen voor een ontwerpfilosofie waarin toepassing van slib geminimaliseerd wordt. Zij geven aan dat de inzichten de laatste jaren veranderd zijn en dat wij slib in ruime mate nodig hebben om onze kuststreek realistisch, duurzaam en vooral leefbaar te houden. Circulair Friesland ziet geen andere duurzame oplossing dan het winnen van lokale slib. Slib is volgens CF geen last, maar een lust en een must. Aanslibbing bij Holwerd aan Zee ziet CF dan niet als een probleem, maar als een kans.

Besluit:

- *De brief wordt voor kennisgeving aangenomen.*

2. Ter vaststelling:

2a. Concept verslag van de Stuurgroep HaZ 21 april 2022:

Verwijderen: pagina 4, 7^e alinea, begint met het woord Unaniem. Het woord *Unaniem* verwijderen.

Besluit:

- *Het concept verslag van de Stuurgroep HaZ van 21 april 2022 wordt na de wijziging vastgesteld.*

2b. Concept verslag van de Stuurgroep HaZ 3 juni 2022:

Besluit:

- *Concept verslag van de Stuurgroep HaZ van 3 juni 2022 wordt vastgesteld.*

3. Ter bespreking:

3a. Advies [REDACTED]

[REDACTED] geeft een toelichting op zijn bevindingen. Daarna kunnen er door de partijen vragen worden gesteld gericht op de aanbevelingen van [REDACTED]

Stichting:

De Stichting kan zich prima vinden in het advies. Zij zijn hier heel blij mee. Er is in zo'n korte tijd met elkaar goed werk verricht.

LTO:

Tekstuele opmerking van [REDACTED]: Er staat dat hij bestuurder is. Dat klopt niet.

LTO herkent zich in de aanbevelingen.

LTO stelt een vraag naar aanleiding van pagina 9 punt 8: *De organisatie van de Stichting Holwerd aan Zee moet veranderen. Zo moet er een Raad van Toezicht komen. Wie betaald werk verricht ten behoeve van Holwerd aan Zee, kan in verband met goed opdrachtgeverschap en goed opdrachtnemerschap niet deel uitmaken van het bestuur van de Stichting.*

Wanneer zou dat uitgevoerd kunnen worden?

[REDACTED] antwoordt dat de Raad van Toezicht in wording is.

[REDACTED] deelt mee dat [REDACTED] uit de Stichting stapt omdat [REDACTED] betaald wordt en veel operationeel is en wil het op deze manier zuiver houden. De rol van de voorzitter, [REDACTED], daar wordt nog naar gekeken. Dat de voorzitter ook economische belangen zou hebben bij het project dat ziet de Stichting niet op deze manier maar er wordt wel naar gekeken. Er is voor nu nog geen keus gemaakt wie namens de Stichting als constante factor zitting gaat nemen in de Stuurgroep.

Gemeente NE:

Staat achter het advies. De gemeente wil graag dat er nu echt een keer iets wordt besloten.

Anders gaan ze voor plan B. Men moet erkennen wat wel en wat niet kan.

De heer Braaksma stelt de vraag wie de Raad van Toezicht samenstelt.

[REDACTED] antwoordt dat deze wordt samengesteld door de Stichting samen met Dorpsbelangen.

WSF:

WSF vindt EBO een belangrijk punt. Er zou een onafhankelijk communicatieadviseur moeten komen. Al vaker op gehamerd. Ook een onafhankelijk projectleider is een belangrijk punt. WSF is van mening dat zo spoedig mogelijk na de Go (vandaag) een onafhankelijk projectleider aangesteld moet worden. De uitkomsten moeten geaccepteerd worden en niet steeds weer bijgesteld worden. WSF voelt zich wel betrokken bij het project maar voelt zich niet eigenaar. Dat vinden ze een te groot woord.

Vogelbescherming Nederland:

Bedankt [REDACTED] voor het stuk. Speciaal voor de aanbevelingen. VBN kan zich hier goed in vinden. Alle aanbevelingen zijn duidelijk en nu hier snel mee aan de slag.

RWS:

[REDACTED] geeft aan dat zij de scherpste mist in de tekst die er in het gesprek wel was.

[REDACTED] geeft aan dat de concept tekst destijds is rondgestuurd en dat elke partij daarop kon reageren. [REDACTED] bevindingen worden nu niet meer aangepast.

(Naschrift: gebleken is dat abusievelijk de tekst niet met RWS is gedeeld).

Besloten wordt dat de opmerkingen in de notulen worden opgenomen. RWS vindt de aanbevelingen goed maar mist de relatie met de brede natuurdoelen (waaronder PAGW en Natura 2000) en de opgave in het kader van de zeespiegelstijging en natuurlijk dynamiek. In de conclusies zou hier meer aandacht aan besteedt mogen worden.

De volgende tekst is bedoeld als aanscherping op de tekst van de bevindingen van [REDACTED]:

- Vervolgonderzoek Bereikbaarheid Ameland. De eerste effect studies zijn nu gereed, maar duidelijkheid over de voorkeursrichting komt pas in 2023.
- Recreatievaart is in de huidige situatie onwenselijk in verband met de nautische veiligheid in de vaargeul waar ook veerboten varen. Op een aantal punten kunnen veerboten elkaar niet passeren.
- Water- en Ontgrondingenwetgeving. Dit kan problemen geven met de vergunbaarheid.
- Het nu voorgestelde VKA past niet in de natuurlijke ontwikkeling van het gebied.

Aanvulling van Rijkswaterstaat, naar aanleiding van het Advies-

Rijkswaterstaat is beheerder van de Waddenzee. Rond Holwerd is RWS specifiek verantwoordelijk voor bereikbaarheid (baggeren, nautisch), natuur en waterkwaliteit. Naast reguliere beheertaken is RWS in deze omgeving trekker van uitvoeringsprogramma PAGW en Verkenning Bereikbaarheid Ameland 2030.

RWS heeft een positieve houding ten aanzien van het initiatief Holwerd aan Zee voor wat betreft de natuurdoelen, maar ziet voor het project bezwaren t.a.v. de uitvoerbaarheid en de lange termijngevolgen voor de Waddenzee en haar beheertaken. De motivatie is onderstaand weergegeven. De belangrijkste zorgen en bezwaren staan hieronder opgesomd. Daarnaast wordt een tweetal oplossingsrichtingen geschetst die door RWS als kansrijk worden gezien.

Raakvlak bereikbaarheid, baggeren, nautisch:

Bij Holwerd vindt het meeste baggerwerk plaats van de hele Waddenzee. De oorzaak hiervan is de ligging bij het wantij en de sterke groei van kwelders en de omhoogkomende wadbodem. De bereikbaarheid van Ameland staat daardoor steeds meer onder druk. Om die reden loopt de verkenning Bereikbaarheid Ameland, die voor 2030 een oplossing moet bieden.

Vanuit de kennis over de morfologie en ervaringen met het huidige intensieve vaargeulonderhoud voorziet RWS dat het project HaZ in de huidige planvorm zal leiden tot veel extra onderhoudsbaggerwerk, met name vanwege de aan te leggen geul van ca. 2 km door de kwelder. Vanuit deze inzichten acht RWS de gepresenteerde baggerhoeveelheden voor HaZ in de huidige planvorm aan de lage kant.

Hoe dan ook zal de aanleg van een tegen-natuurlijke geul leiden tot een toename van baggerwerkzaamheden. Een dergelijke toename is niet wenselijk; het algemeen streven voor de Waddenzee is juist het baggerwerk terug te dringen (zie o.a. Agenda voor de Wadden). RWS verwacht (en vreest) ook het uitspoelen van sediment richting de vaargeul bij Holwerd vanwege de beoogde inzet van het spoelmeer, ploegen of kraanschip. Dit kan dus leiden tot extra -ongewenste- toename van de baggerwerkzaamheden door RWS. Dit punt is nog niet in de studies beschouwd.

Ook is niet duidelijk waar de baggerspecie uit het buitendijkse gebied naartoe moet worden gebracht. Baggerspecie mag niet zomaar aan de Waddenzee worden onttrokken. Het eventueel vermarkten van waddenslib dat het getijdenmeer binnenstroomt roept vanuit die optiek dan ook vragen op. Het beleid is dat baggerspecie in het waddensysteem wordt gehouden en naar daartoe aangewezen verspreidingslocaties wordt gebracht, de haalbaarheid hiervan is niet onderzocht. Deze strategie geldt ook voor het baggerwerk van de waddenhavens. De Agenda voor de Wadden geeft aan dat voor het onttrekken van slib eerst de effecten voor meegroeivermogen en natuur Waddenzee in beeld moeten worden gebracht.

In het kader van Verkenning Bereikbaarheid Ameland 2030 (VBA 2030) worden momenteel effectstudies voor de langere termijn gedaan. Op basis van deze uitkomsten wordt in de loop van 2023 een besluit genomen. De uitkomsten van VBA2030 zijn voor RWS/lenW randvoorwaardelijk. Het project HaZ kan dit besluitvormingsproces niet doorkruisen.

Naast verantwoordelijkheid voor vaargeulonderhoud draagt RWS ook verantwoordelijkheid voor de nautische veiligheid. Ook op dit domein ligt een zorgpunt ten aanzien van het huidige plan HaZ. Vanwege de krappe afmetingen van de vaargeul, in combinatie met de drukke vaart met veerboten, baggerschepen en sneldiensten en een dienstregeling die onder tijdsdruk staat, is de komst van recreatievaartuigen -zoals het huidige plan HaZ voorziet- niet gewenst. De reder heeft daarover ook zorgen geuit. In de huidige situatie is het onderling passeren van veerboten al problematisch, dit kan nu nog slechts op een paar plekken en vanwege doorgaande verzanding wordt dit steeds lastiger. Met de komst van recreatievaart kan de dienstregeling verder onder druk komen te staan, waarmee ook de nautische veiligheid in het geding kan komen. RWS beschouwt dit als een ongewenste situatie.

Raakvlak natuur:

RWS bewaakt als 'voortouwnemer' Natura2000 en Kaderrichtlijn Water de natuurdoelen voor de kwelders en de rest van de Waddenzee. In opdracht van de ministeries I&W en LNV voert RWS in samenwerking met RVO en SBB het investeringsprogramma PAGW (Programmatische Aanpak Grote Wateren) uit. De PAGW heeft als doel de waterkwaliteit te verbeteren en de natuur te versterken in de Nederlandse grote wateren, waaronder de Waddenzee.

Het programma beoogt het water meer ruimte te geven, verbindingen/gradiënten tussen land-water te herstellen en te werken aan een gevarieerder leefgebied. Ten behoeve van het Waddengebied is inmiddels gedefinieerd en geformuleerd welke de opgaven en knelpunten voor natuur zijn, als basis voor herstelmaatregelen langs de Waddenkust.

Vismigratie via Holwerd acht de PAGW weinig kansrijk om twee redenen: ter plaatse kan geen stabiele/natuurlijke geul in stand worden gehouden, en omdat vanwege de hoge ligging van het gebied (tot NAP + 2m), hier geen goede zoetwaterverbinding tussen Waddenzee en het achterland mogelijk is. Het Lauwersmeer biedt hier betere kansen voor een volwaardige zoet-zoutgradiënt en vismigratie. Daarnaast komt vanuit de PAGW-KLM naar voren dat Wierum betere kansen dan Holwerd biedt voor vismigratie.

De kwelder kent reeds mooie gradiënten met alle stadia van natuurlijke kwelderontwikkeling en heeft op dit moment al een hoge waarde voor vogels. Het aandeel hoge/verruigde kwelder kan op termijn een knelpunt worden, maar het ontbreekt momenteel aan een eenduidig beeld of consensus over welke maatregelen dan passend en/of wenselijk zijn. RWS (WVL) doet hier onderzoek naar, een evaluatie wordt in augustus opgeleverd. Het graven van grote geulen in de kwelder acht RWS niet wenselijk omdat dit niet aansluit bij de heersende natuurlijke processen/dynamiek: dit gebied is historisch gezien een kwelderwal (het hoogst opgeslibde deel van de waddenkust) waarvan oudsher nooit een geulsysteem heeft gelopen. Een gegraven geul met een open verbinding met de Waddenzee zal snel volslibben en veel onderhoud vergen, zeker bij stormcondities. Herhaaldelijk onderhoud zal dus nodig zijn, RWS acht dit niet wenselijk, gelet op de impact van baggeren voor de natuurlijke habitat in dit N2000-gebied, met onder meer hoge vogelwaarden.

Vanwege de huidige hoge waarden van het buitendijkse N2000-gebied gaat de voorkeur uit naar een binnendijks plan, t.b.v. paai- en opgroeigebied vissen en leefgebied vogels. Wel is te overwegen de huidige afwateringssloten van de kwelderwerken een natuurlijker verloop te geven; dit kan positief uitpakken voor de natuurlijkheid van de kwelder, mits het niet leidt tot extra herhaaldelijk baggerwerk. Onderzoek zal deze meerwaarde inzichtelijk moeten maken.

Op grond van Waterwet/Ontgrondingenwet verwacht RWS belemmeringen ten aanzien van de vergunbaarheid van het graven van de in het plan beoogde geulen in de Waddenzee/kwelder. Volgens deze wet is alleen het Rijk (Rijkswaterstaat) bevoegd tot 'ontgronden' in de Waddenzee. Dit ontgronden is bedoeld voor onderhoud aan bestaande vaargeulen t.b.v. bereikbaarheid en het onderhoud aan de kwelders. Ook acht RWS het op grond van Wet Natuurbescherming niet kansrijk dat (tegennatuurlijke) geulen worden aangelegd in N2000-habitat. Dit laatste echter is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Gezien bovenstaande zorgen heeft RWS in een sessie met ecologen aangegeven nog wel een aantal kansrijke opties voor het project Holwerd aan Zee te zien:

1. Een open verbinding waarmee een binnendijks waddensysteem wordt hersteld, ofwel een gestaag opslibbend (met de zeespiegel meegroeiend) natuurlijk kustlandschap, waarmee in feite de landschapsvormende processen van vóór de bedijking worden hersteld (zonder deze steeds te baggeren). Dit biedt leefgebied voor vogels, vissen en kweldervegetatie. Vanuit de optiek van waterveiligheid (Deltaprogramma) biedt dit mogelijk ook interessante mee koppelkansen. Een vraag bij deze optie is wel hoe dit gebied via de kwelders moet worden aangetakt op de Waddenzee en wat daarvan dan de impact is.
2. Een binnendijks zoetwater-wetland zonder verbinding met de Waddenzee, zodat baggerwerk geheel wordt voorkomen. Dit wetland kan geschikt zijn voor wadvogels (en weidevogels) om te overtuigen of te broeden. Daarnaast kan het wetland een bijdrage leveren als buffer voor zoetwater voor natuur en landbouw in tijden van droogte. Een dergelijke variant zou een terugvaloptie kunnen zijn als 1) niet haalbaar blijkt.
3. Met betrekking tot het gevoerde proces tot op heden, heeft RWS vastgesteld dat de communicatielijnen vanuit de Stichting niet altijd als helpend zijn ervaren. Om te komen tot goede besluitvorming op basis van inhoud doet RWS graag een beroep op de Stichting en betrokken overheden om constructief samen te werken, teneinde gezamenlijk te komen tot het best haalbare resultaat binnen de kaders van o.a. wet- en regelgeving en financiën. RWS kan dan deelnemen aan een vervolgproces als het gaat om de uitwerking van een natuurvariant die kansen biedt voor herstel van de natuur van de Waddenzee en tegelijkertijd geen nadelige effecten heeft op bovengenoemde taken en doelen van RWS. Mogelijk kan dan een beroep worden gedaan op een bijdrage uit investeringsprogramma PAGW.

_____ vraagt wat de voorzitter van de bevindingen vindt.

Provincie:

Gedeputeerde Fokkinga antwoordt dat de Provincie zich hier wel in kan vinden. Alles is nog niet uitgewerkt maar moeten hiermee nu verder. Zowel inhoudelijk als in de samenwerking.

_____ vraagt de gedeputeerde wat hij vindt van de opmerking van zijn rol als voorzitter van de stuurgroep.

Gedeputeerde antwoordt dat de rol van de Provincie, zoals het huidige college er naar kijkt, is dat wij ons wel anders willen positioneren. Zijn rol zal dan niet meer technisch voorzitter zijn maar meer in de lijn van het Roobeek advies en zoals intern door _____ is besproken. Dit moet nog uitgewerkt worden. Parallel kijken naar Governance en meer kijken naar het geheel.

_____ trekt de conclusie dat gedeputeerde Fokkinga dan als lid in de stuurgroep zitting gaat nemen.

Gedeputeerde Fokkinga merkt op dat dit juist is. De rol van voorzitter is door het penvoerderschap van de Provincie tot stand gekomen.

_____ wil graag _____ (_____ rechterhand bij de gesprekken) bedanken voor zijn inzet.

Gedeputeerde Fokkinga bedankt _____ namens de gehele stuurgroep. De bevindingen zijn heel waardevol.

_____ vraagt wat de toekomstige rol wordt van _____. De heer Fokkinga deelt mee dat _____ heeft gevraagd of hij een vervolg wil geven aan zijn rol. Het antwoordt daarop was ja.

_____ is gezien de continuïteit hier wel blij mee.

_____ gaat nog een stukje uitwerken waar _____ nu mee bezig is en _____ rol als voorzitter van het kernteam voortzetten tot het eind van het jaar. Ook kan _____ ingezet worden bij moeilijke beslissingen.

_____ vindt het belangrijk dat er duidelijkheid moet komen wat ieders rol en verantwoordelijkheden zijn tot december.

Gedeputeerde Fokkinga deelt mee dat het rapport Roobeek en de Governance nog verder uitgewerkt moet worden. Bij agendapunt 4 komen wij hierop terug.

Besluit:

- *Het advies van _____ wordt vastgesteld voor verdere uitwerking. In het Kernteam is hier tot nu toe nog niets mee gebeurt.*
- *Uitwerken in Kernteam: rollen en verantwoordelijkheden tot eind 2022.*
- *De aangescherpte bevindingen van RWS worden in het verslag opgenomen. (zie tekst op pagina 2 onder RWS).*

3b. Oplegnotitie Arcadis 11 februari 2022 (bijlage A bij rapport Wing):

Is als bijlage A toegevoegd bij het rapport van Wing en kan bij agendapunt c bij het rapport van Wing besproken worden.

3c. Rapport optimalisatiesessie Wing (incl. bijlagen A t/m M):

_____ licht het rapport toe.

Het rapport is opgemaakt vanuit de intenties van de Intentie Overeenkomst. De Holwerter Feart is hier niet in meegenomen.

Wat moet nog worden uitgezocht:

- De discussie rond de ringdijk, dit is niet door Arcadis meegenomen.
- Vergunbaarheid. Er gaat natuurlijke habitat verloren. Hoe kleiner de ingrepen hoe beter vergunbaar. Bevoegd gezag is Provincie.
- Nautische veiligheid. Daar was geen tijd meer voor.
- Slib lust of last?

Arcadis heeft naar de kosten gekeken. Wat stuurbaar is, zijn de bedden.

Slib wordt je niet heel rijk van. Kan de sliblast naar beneden: nee. En mag je slib uit het systeem halen?

In de sessies kwam de natuurlijke variant steeds meer naar voren.

Er volgt een rondje vragen:

■■■■■ vraagt zich af hoe het zit met de vismigratie als er geen lokstroom nodig is. De vissen komen wel binnen met hoogtij. Waar blijven de vissen als het weer eb is?

■■■■■ antwoordt dat er schuilplekken zijn in een zone binnendijks. De vissen spoelen wel naar binnen en er is nog een lokstroompje achter het meer.

■■■■■ merkt op dat je wel iets van een voorziening moet hebben. Dit hoeft niet grootschalig te zijn.

■■■■■ deelt mee dat het maar een klein lokstroompje is. Bij de oevers is een brak stroompje. Het meer heeft een zoute kern en randen met brakke zones.

Het kan zelfs zo zijn dat het meer op sommige momenten volledig zout is.

■■■■■ merkt op dat het geen grootschalige vismigratie wordt. Dat is niet logisch in dit gebied.

Het grote voordeel is dat de zoetwatertoevoer niet opgeschaald hoeft te worden.

De heer Braaksma vraagt zich af hoe het zit om het overtollig water te lozen in het meer. Dan heb je wel een gemaal nodig vraagt hij ■■■■■. Hoe gaan we om als het gemaal in Lauwersmeer het niet aan kan. Zijn er ook voordelen te benoemen?

■■■■■ antwoordt dat er geen nieuw gemaal komt in deze regio. Dan wordt er eerder gesproken dat deze in Harlingen komt. Gemaal gaat over opvoer.

■■■■■ vindt de opbrengst van de klei in het MKBA te hoog en de prijs is aan de hoge kant. Deze is meer het dubbele in HWBP middelen. Er kan niet meer worden betaald dan de reguliere prijs. WSF zal geen gebruik kunnen maken van de klei de komende tijd. Daar is de tijd te kort voor. Klei uit het meer is wel toepasbaar.

De heer Braaksma vraagt zich af hoe het zit met de oppervlaktes van de kleirijperij. In het rapport van Arcadis en in de businesscase worden andere oppervlaktes genoemd. Hoe zit dat? Het antwoord hierop is dat het een ander concept is. Arcadis heeft het over een ander systeem dan in businesscase van Wing, daarin gaat het namelijk over het uitsmeren van slib over de dijk.

Ook vraagt de heer Braaksma zich af wat nu de status van het gebied is. Dit gezien de stikstofproblemen van nu.

Het antwoord hierop is dat het Waddengebied een Natura 2000 gebied is. Binnenkant dijk niet. Binnenkant dijk heeft wel de status Natuur. Maar kan ook recreatie worden. Dit is misschien ook iets voor het vervolgtraject.

Als het gebied de status van natuur krijgt dan heeft de landbouw daar geen hinder van.

■■■■■ merkt op dat wij misschien iets kunnen toevoegen aan de stikstofbank.

Gedeputeerde Fokkinga merkt op dat er nog veel zaken zijn die uitgezocht moeten worden. De EBO voorwaarden zijn wel doorslaggevend.

■■■■■ merkt op dat er bij variant B een duiker in de dijk komt.

■■■■■ deelt mee dat variant B geen uitgewerkte variant is. Je begint eigenlijk helemaal opnieuw.

■■■■■ merkt op dat men een plus op de natuur verwacht. De waarden komen in de businesscase niet naar voren.

Voor de toevoeging aan de stikstofbank is dit misschien een kans voor het Nationaal Fonds Landelijk Gebied. Hier zit veel geld in de pot.

■■■■■ oppert de suggestie dat de gemeente die nu 5 miljoen bijdraagt ook voordeel heeft uit de inkomsten van de toeristen. Deze kunnen voor de gemeente ook van belang zijn.

■■■■■ vindt de uitspraak over de inkomsten van de gemeente te prematuur.

Besluit:

Uitwerken:

- *Het Kernteam zet de financieringen op een rij.*
- *Het Kernteam mandaat geven om de opdrachten van ■■■■■ en Wing uit te voeren.*

- *Er wordt een StaVaZa brief gemaakt voor de achterban met de basiskeuzes. Het Kernteamadvies en het besluit van de Stuurgroep hierin opnemen. Keuze variant A2 duidelijker toelichten.*
- *De StaVaZa brief uiterlijk delen op 12 juli 2022.*
- *Lijst met Q&A vragen maken. Gedeputeerde Fokkinga is de woordvoerder voor de pers. De basis van de Q&A vragen gebruiken voor de woordvoering naar de achterban.*
- *Rapporten (MKBA 17 juni 2022, Notitie van bevindingen Wing, oplegnotitie VKA Holwerd aan Zee van Arcadis) eind november/begin december 2022 openbaar maken.*
- *Geen persbericht naar buiten.*
- *Uitwerken in Kernteam: rollen en verantwoordelijkheden tot eind 2022.*

Optimaliseren:

- *EBO,*
- *Ringdijk*
- *Status gebied,*
- *Slibbeheer: prijs kwaliteit*
- *Natuurwaarden, de plus op de natuur als aanvulling op de stikstofbank gebruiken*
- *Recreatie: marktonderzoek indicatie bedden,*
- *Kunstwerken: stormvloedkering in de dijk (doorvaarbaarheid boten, regelwerk)*
- *Vergunbaarheid*
- *Nautische veiligheid*
- *Nationaal Fonds Landelijk Gebied.*

Het advies op een eventueel te verwachten WOB verzoek is: om te handelen als deze zich voordoet.

3d. MKBA Holwerd an Zee 17 juni 2022:

Het is een nieuw MKBA, de eerder genoemde aanvullende notitie komt hiermee te vervallen. Het MKBA is gemaakt op het VKA.

Dit geldt zowel voor de in 2021 ontworpen planvarianten, namelijk de basisvariant met natuurfocus en de groeivariant met natuur én recreatiefocus, als voor de in 2022 uitgevoerde optimalisaties op deze varianten. Hoewel het aantal bedden in verblijfsaccommodaties doorslaggevend is voor of het plan Holwerd aan Zee maatschappelijk loont, kan ook de verkoop van klei uit vrijkomend slib een beperkte bijdrage leveren aan het maatschappelijk rendement. Omdat voor kleiwinning een depot nodig is, bestaat er een omslagpunt waarbij kleiverkoop wel en niet loont en dus het MKBA-saldo positief of negatief beïnvloedt. Wordt er niet genoeg klei gewonnen dan zijn de inkomsten niet hoog genoeg om de baggerkosten te compenseren. Dat neemt echter niet weg dat het dan toch zinvol is om klei te winnen uit het sediment dat bij onderhoud van het getijdemeer vrijkomt. Deze baggerkosten zijn immers niet te voorkomen en dan is het gunstig als er kleiopbrengsten tegenover staan.

Om te kunnen beoordelen of het genoemde aantal bedden realistisch is, moet er derhalve nog marktonderzoek verricht worden. Dat kan in het komende halfjaar plaatsvinden.

Besluit:

- *Het rapport van Wing wordt ter kennisgeving aangenomen.*
- *Nog veel zaken moeten worden uitgezocht. Deze zijn ondergebracht in het besluit onder punt 3c.*

3e. Adviesnota Kernteam:

█ geeft een korte toelichting op hoe het advies tot stand is gekomen. Alle partijen (kernteamleden) hebben hun input gegeven. Alle rapporten en de historie zijn meegenomen. De vraag van de Stuurgroep aan het Kernteam was om het advies zo te schrijven dat de Stuurgroep tot een unaniem besluit kan nemen.

Het advies van het Kernteam is om voor variant A2 te kiezen.

Stichting:

In korte tijd is gestreefd om tot een advies te komen. Het advies is goed leesbaar en van goede kwaliteit.

Nu doorgaan en realistisch zijn. Ook over de vergunbaarheid en de EBO kwestie.

Stichting kiest voor de A varianten.

De Stichting wil vanuit het burgerinitiatief wel hun eigen woordvoederschap in handen houden. Dit ,zoals nu ook gebeurt, in overleg met de gedeputeerde.

LTO:

heeft nog een vraag over de doorvoerbaarheid van de dijk. Er komt een gat in. Hoe zit het dan met de stormvloedkering?

antwoordt dat de stormvloedkering door het regelwerk komt. Er komt geen sluis meer. Ook dit is een uitzoekvraag.

LTO kiest voor variant B en te stoppen met de A varianten. Er moet een eind komen aan de reeks vervolgonderzoeken en men moet komen tot en go no go moment.

Voor nu accepteert LTO het democratisch besluit. Het is niet een unaniem besluit. had liever gezien dat er nu een besluit werd genomen i.p.v. dat deze weer wordt uitgesteld.

Voor de communicatie vindt LTO het lastig als na 2 weken de StaVaZa brief uitkomt om dan niks meer te zeggen. Als LTO wordt benaderd kan gedeputeerde Fokkinga toch niet vragen om namens LTO de vragen te beantwoorden gezien het standpunt van LTO.

LTO is ervoor om alle stukken openbaar te maken en is voor zoveel mogelijk transparantie.

Gemeente NE:

De gemeente NE staat er kritisch in. Zoals het plan er nu ligt is het een plan met veel natuur. Dat levert economisch niet veel op. Wat wel een voorwaarde was om de regio op te krikken. De gemeente heeft respect voor het initiatief en juicht het ook toe.

De gemeente kiest voor nu voor variant A2. De voorwaarde van de gemeente is wel dat er nog zaken uitgezocht moeten worden. Wordt het hem niet dan kiest de gemeente voor variant B.

Vogelbescherming Nederland:

Dankt de inzet van het Kernteam. Er is veel werk verzet. Fijn dat RWS er nu meer bij betrokken is. Voor VBN zitten er veel plussen in variant A2. Het MKBA is hierop het minst negatief. Er zijn nog veel vragen. Daarom moeten wij ons goed organiseren en is er een duidelijke opdracht nodig. VBN is heel tevreden en blij met en zouden hem graag betrokken houden. VBN is van mening om snel met een PvA te komen als het kan nog voor de zomer. Snelheid in proces is belangrijk gezien de uren die erin worden gestoken.

Het adviesstuk is ook afgestemd met de natuurorganisaties. Zij zijn ook voor NPLG. Misschien is dat een oplossing?

Zoals het er nu voorstaat moet VBN terug naar het Droomfonds.

Veel moet er nog uitgezocht worden (natuurwaarden). Doe je dit niet dan is dit wel cruciaal voor de gelden van het Droomfonds.

RWS:

RWS geeft aan dat variant A2 de meeste kansen heeft, maar ook zorgen. Denk aan de baggerwerkzaamheden buitendijks. De interactie met Bereikbaarheid Ameland, PAGW, IKW, koppelingen Deltaprogramma e.d. RWS is bereid om mee te denken en mee te helpen aan de uitwerking. De richting van de bereikbaarheid Ameland is eind dit jaar wel bekend.

WSF:

heeft kort geleden gesproken met zijn DB. Ook om dekking te hebben wat in de Stuurgroep ging zeggen. Er is kritisch gekeken naar wat er gebeurd is en wat er nu ligt. Iedereen vindt het vanzelfsprekend dat er geen sluis komt. Dit is altijd bestuurlijk kritisch beoordeeld. WSF heeft grote vraagtekens bij de bevaarbaarheid van de (natuurlijke) geul. Dit zal zeer beperkt zijn maar moet nog onderzocht worden. Voor wat de capaciteit betreft wil WSF eind dit jaar echt stoppen met de onderzoeken en moet er een besluit komen. WSF ziet veel problemen bij EBO. Vooral op langere termijn.

De zin over financiering in het kernteam advies wekt irritatie. Zoals al zo vaak is gezegd draagt WSF niet financieel bij.

Voor wat de varianten betreft: A1 hebben wij nu gehad. Dat is een voorwaarde om tot A2 te komen. Daar laten wij de EBO op los. Als dat haalbaar is praten wij over een SOK. Anders komen wij uit op scenario B. Hierin heeft WSF een bescheiden rol.

Wij moeten nu echt met huidige bestuurders een beslissing nemen. Dit is ook relevant voor besluitvorming Koehool-Lauwersmeer. De grote vraag qua planning is of dit haalbaar is. WSF vindt het allemaal nog steeds Whisfull Thinking. Ook gezien de capaciteit die er steeds wordt ingestoken. WSF ziet positieve kansen met variant A2 om deze te combineren met de groene dijk. De opgave zou dan kunnen zijn om zeewaarts alvast te beginnen met uitgraven. Het moet allemaal wel in november, december duidelijk zijn gezien de verkiezingen bij WSF en de Provincie.

Provincie:

De Provincie staat ook achter A2 en dit verder uitzoeken. Is het onoverkomelijk dan vanuit beleid en burgerinitiatief te kiezen voor B met een overzicht van de middelen die voor de Provincie beschikbaar zijn.

Het Kernteam een mandaat geven om Wing de opdracht te verlenen. Mits de aanbesteding goed lukt en hoever reikt het budget van de Provincie nog? Voor dit beschikbaar is met VBN te spreken en hen voor laten schieten en dan later te verrekenen.

Welke stukken geven wij vrij?

Dit is meegenomen onder het besluit van 3c.

Besluit:

- *De stuurgroep neemt het advies van het Kernteam over en kiest ervoor om variant A2 uit te werken.
Dit is geen unaniem besluit. LTO accepteert het democratische besluit. Maar neemt geen standpunt in. De achterban is nog niet geïnformeerd omdat er geen voldoende info was om tot een besluit te komen.
Keuze LTO is B en te stoppen met de A varianten.*

4. Welk scenario uit advies Kernteam nader uitwerken?:

Zie besluit onder punt 3c.

5. Rondvraag:

Er zijn geen vragen.

Besluit:

- Twee stuurgroepen inplannen.
Eerste eind september, begin oktober 2022 en de tweede eind november, begin december 2022, beide fysiek.
- Mocht het eerder of tussendoor nodig zijn om bijeen te komen dan kan dat snel via Teams.
- Ter voorbereiding de Kernteam overleggen inplannen